УДК 331.5

КАРМАЗІН В.І., здобувач
Науковий керівник – **ЮХИМЕНКО П.І.**, д-р екон. наук
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
7vi@ukr.net

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РИНКУ ПРАЦІ НА ЗАЙНЯТІСТЬ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Здійснено аналіз впливу сучасних геополітичних подій в Україні на зайнятість в цілому та її молодіжну складову. Проаналізовано сучасний стан ринку праці, виділено особливу категорію осіб, що з’явилася нещодавно – переселенці з зони проведення АТО та учасники АТО. Розглянуто досвід Швеції у питаннях зайнятості та інтеграції біженців. Запропоновано персоніфікувати роботу Держслужби зайнятості з учасниками АТО, задіюючи військкомати, налагодити зв'язок цих інститутів для збору інформації про строки звільнення учасників АТО та їх професію ще до мобілізації.

Ключові слова: зайнятість молоді, ринок праці, служба зайнятості, рівень зайнятості, працевлаштування, переселенці, учасники АТО.

Постановка проблеми. Ринок праці України знаходиться в прямій залежності від політичних подій, що відбуваються на Сході країни. Економічна рецесія, геополітичні наслідки безпосередньо впливають на сферу зайнятості всього населення та молоді в першу чергу.

Спостерігається загальне скорочення попиту на робочу силу, руйнація виробничої кооперації, зростання інфляції, обмеження ринків збуту, зупинка підприємств, масова міграція працівників. Критичною є ситуація на Сході, де триває збройне протистояння. Продовжується міграція населення з зони конфлікту, що ускладнюється втратою як житла, так і робочих місць [1].

На шляху ефективного узгодження пропозиції та попиту на ринку праці все ще залишаються такі перешкоди, як наявність великомасштабної неформальної економіки, слабка кореляція між ринком праці та системою освіти, неефективні реформи системи освіти та професійної освіти і навчання, слабкі стимули роботодавців до участі в розробці навчальних програм і навчальних планів [2].

Аналіз останніх досліджень. Аналізом зайнятості населення України, зокрема його молодіжної складової, займалися в своїх працях багато науковців: Е. Лібанова, С. Бандур, С. Кожем’якіна, Л. Лісогор, Ю. Маршавін, С. Мочерний, О. Чернявська, Г. Завіновська, В. Васильченко та ін. У зв’язку з політичними подіями в країні, анексією частини території України та веденням військових дій в зоні АТО ускладнилася ситуація на ринку праці. Тому вивчення шляхів підвищення рівня зайнятості на сучасному етапі з урахуванням ситуації, що склалася, є вкрай актуальним.

Мета дослідження – аналіз сучасного стану ринку праці, виявлення основних чинників, що негативно впливають на рівень зайнятості та шляхів їх вирішення.

Матеріал і методика дослідження. В ході дослідження використано абстрактно-логічний метод для з’ясування стану, місця та ролі на ринку праці молоді і подальших перспектив його розвитку. Статичний, табличний і графічний методи використано при аналізі сучасного рівня конкурентоспроможності молоді на ринку праці. Завдяки методу наукового абстрагування, аналізу та синтезу, індукції та дедукції зроблені висновки щодо вирішення існуючих проблем ринку праці молоді.

Основні результати дослідження. Майбутнє країни знаходиться в руках молоді. Тому країна, яку турбує розвиток власної держави і суспільства, вважає молодь об'єктом національно-державних інтересів. Саме цій категорії важливі державна підтримка і стимулювання потенціалу молоді. В сучасних умовах України необхідна кардинальна активізація державної політики відносно молодої робочої сили.

Відповідно до Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», до молоді належать громадяни України віком від 14 до 35 років [3].

© **Кармазін В.І., 2016.**

У І півріччі 2016 року статус безробітного у державній службі зайнятості мали 352,8 тис. осіб у віці до 35 років. За даними Державної служби статистики у І кварталі 2016 року рівень зайнятості серед осіб у віці 15–24 роки становив лише 26,1 %, а серед осіб віком 25–29 років цей показник склав 68,5 % та був вищим, ніж в середньому серед всіх вікових груп (55,6 %). Рівень безробіття, визначений за методологією Міжнародної організації праці (МОП), серед молоді у віці 25–29 років у І кварталі 2016 року становив 12,9 %. Серед осіб у віці 15–24 роки цей показник склав 25,1 % та був більш як удвічі вищий, ніж серед всіх вікових груп. Високий рівень безробіття обумовлений тим, що значна частина молодих людей не має необхідних професійних навичок і досвіду роботи та не володіє стійкими конкурентними перевагами на ринку праці [4]. Серед безробітних у віці до 35 років, зареєстрованих у державній службі зайнятості, які мали професійний досвід, кожний четвертий раніше працював у сфері державного управління й оборони, обов'язкового соціального страхування; 19,1 % – в оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів; 13,1 % – у переробній промисловості; 9,5 % – у сільському, лісовому та рибному господарстві; 6,2 % – у фінансовій та страховій діяльності

Серед молодих осіб, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню (молодь, яка закінчила або припинила навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах; яка звільнилася зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби, і яка вперше приймається на роботу) державною службою зайнятості у І півріччі 2016 року, на перше робоче місце влаштувалося лише 536 безробітних.

У разі надання молодій людині першого робочого місця роботодавцю компенсуються фактичні витрати в розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за відповідну особу. За І півріччя 2016 року з наданням компенсації роботодавцям працевлаштовано 77 безробітних з числа молоді, яка вперше приймається на роботу та має додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню.

Низькі показники зайнятості молоді обумовлені як загальним станом ринку праці в Україні, так і специфічними чинниками. Це й переважно низькі заробітні плати за високих запитів молоді; відсутність перспектив розвитку; неможливість застосувати отримані знання через відсутність зв'язків між ВНЗ та ринком праці; обмеженість державних програм.

За даними Державної служби статистики України, ситуація на ринку праці залишається напруженою та характеризується скороченням зайнятості та зростанням безробіття.

Чисельність зайнятого населення у віці 15–70 років у І кварталі 2016 року становила 16,1 млн осіб, а рівень зайнятості – 55,6 % (у І кварталі 2015 року, відповідно, 16,3 млн осіб та 56,0 %).

Найвищий рівень зайнятості спостерігався у м. Києві (61,7 %) та Дніпропетровській області (59,2 %), а найнижчий – у Донецькій (49,7 %) та Волинській (49,9 %) областях.

Зменшується чисельність зайнятих та середньооблікова кількість штатних працівників, збільшуються обсяги вимушеної неповної зайнятості. Водночас, скорочується попит на робочу силу та зростає навантаження на одне робоче місце. Вперше за роки незалежності на початку 2016 року на одне робоче місце претендувало 19 кандидатів. І хоча за даними Держслужби зайнятості станом на 1 серпня цей показник покращився до 9 осіб на одне робоче місце, ситуація все ще критична.

Значним залишається дисбаланс між попитом та пропозицією на ринку праці за видами діяльності. Станом на 1 липня 2016 року на 1 вільне робоче місце претендувало серед працівників фінансової та страхової діяльності – 44 особи; державного управління й оборони, обов'язкового соціального страхування – 31 особа; серед працівників постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 17 осіб; працівників сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства; інформації та телекомунікації – по 12 осіб; працівників професійної, наукової та технічної діяльності – 9 осіб.

У першому кварталі 2016 року чисельність безробітних становила майже 1 млн 800 тис. осіб (у І кварталі 2015 року – 1,7 млн осіб), а рівень безробіття (за методологією МОП) – 9,9 % економічно активного населення (у І кварталі 2015 року – 9,6 %).

За останній рік 490 тис. осіб перестали сплачувати єдиний соціальний внесок. Цей показник свідчить, що майже півмільйона українців втратили робочі місця.

У зв’язку із політичним та воєнним конфліктами на Півдні та Сході країни, ще однією особливістю сучасного ринку праці є постійно зростаюча кількість переселенців, які залишили попередні робочі місця. За даними служби зайнятості, станом на кінець лютого 2016 – з початку окупації Автономної Республіки Крим та проведення антитерористичної операції, до центрів зайнятості звернулися за допомогою у працевлаштуванні 66,0 тис. мешканців Криму, Донецької
та Луганської областей (проти 43,9 тис. осіб, які були зареєстровані станом на 13.03.2015) [5]. Ускладнює ситуацію й те, що осіб указаної категорії не завжди можна працевлаштувати на роботу у тих галузях народного господарства, де вони мають досвід роботи.

На ринку праці України наразі існує реальний попит на робітничі професії: кваліфікованих слюсарів, токарів, електрозварювальників, швачок. Водночас, серед зареєстрованих у Державній службі зайнятості безробітних 45 % мають вищу освіту. На превеликий жаль, наявність вищої освіти в сьогоднішніх реаліях не гарантує перевагу на ринку праці. Випускникам вишів важко знайти роботу за спеціальністю.

За останніми даними, у загальній кількості вакансій кожна п’ята була в переробній промисловості; кожна шоста – в оптовій та роздрібній торгівлі; ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів; кожна десята – у транспорті, складському господарстві, поштовій та кур’єрській діяльності.

За професійними групами найбільший попит на робочу силу на кінець липня 2016 р. спостерігався на кваліфікованих робітників з інструментом (20,8 % від загальної кількості заявлених вакансій), а найменший – на кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (1,4 %) і технічних службовців (4,4 %).

Існує попит на інженерні професії та кваліфікованих спеціалістів у аграрному секторі – ремонтників сільгосптехніки, агрономів. Традиційно затребувані кваліфіковані фахівці в ІТ-сфері, технологи, менеджери високого рівня, є достатньо вакансій у фармгалузі.

Відбувається реальне скорочення державного апарату. 25 % від загальної кількості зареєстрованих в Держслужбі зайнятості становлять держслужбовці, торік їх було 13 %.

З початку бойових дій на обліку в Держслужбі зайнятості перебувало 38600 учасників АТО, з них 36500 отримували допомогу по безробіттю, а працевлаштовано було лише 8450 осіб. Майже 2000 учасників АТО відкрили власний бізнес за сприяння служби зайнятості, отримавши одноразову допомогу на відкриття власної справи.

Наразі набрав чинності Закон України № 1436-VIII «Про внесення зміни до статті 14 Закону України «Про зайнятість населення» щодо додаткових гарантій у сприянні працевлаштуванню учасників бойових дій, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення» [6]. Зокрема, передбачено повну компенсацію роботодавцю єдиного соціального внеску у разі працевлаштування за направленням служби зайнятості на строк не менше двох років та закріплюється квота у 5 % на підприємствах, установах та організаціях, де працює понад 20 співробітників цієї категорії безробітних.

Для підвищення конкурентоспроможності на сучасному ринку праці, придбання необхідної кваліфікації і отримання робітничих професій, що користуються попитом, всім громадянам цієї категорії пропонується навчання новим професіям, проходження перепідготовки та підвищення кваліфікації. За направленням служби зайнятості протягом 2016 року 81 демобілізований учасник АТО проходив професійне навчання або підвищував свою кваліфікацію. Прийняті зміни сприятимуть соціальній та трудовій адаптації учасників бойових дій. Але чи вирішать проблему працевлаштування повністю?

У Державній службі зайнятості констатують, що більшість учасників АТО і переселенців приходять у центри зайнятості, щоб стояти на обліку та отримувати допомогу, а не в пошуках роботи [7]. Це відбувається ще й через те, що розмір допомоги в більшості перевищує рівень запропонованої заробітної плати.

Щодо учасників АТО, необхідно налагодити роботу Держслужби зайнятості з військкоматами для збору заздалегідь інформації про строки звільнення та їх професію до мобілізації. Адже повернувшись із зони АТО, військовослужбовці зіткнуться з пошуком робочого місця.

Згідно з результатами опитування серед внутрішньопереміщених осіб, безробіття серед молоді (18–30 років) вище, ніж серед представників інших вікових груп (31–40 та 41–50 років): 24,7 %, 20,0 % та 18,0 % відповідно (рис. 1).

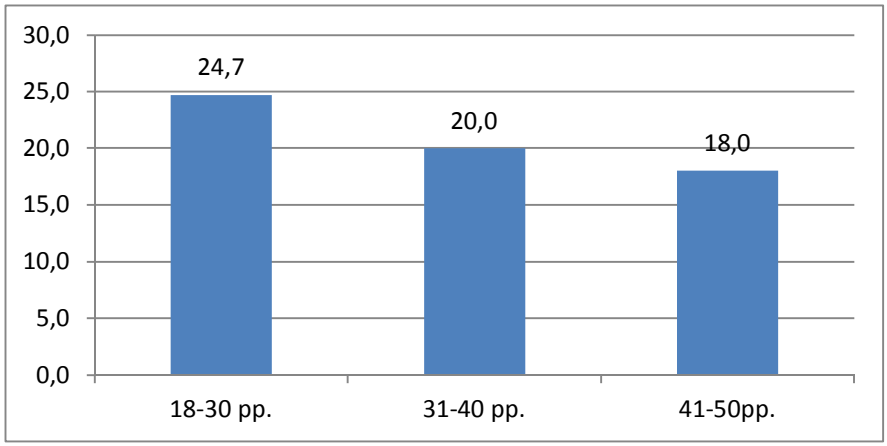

Рис. 1. **Рівень безробіття серед внутрішньопереміщених осіб**, %

Джерело: [8, с.7]

Зайнятість навіть постійно зайнятих переселенців лише умовно можна назвати стабільною: 17 % працюють на поточному місці роботи більше року, 35 % – від шести до дванадцяти місяців; кожному другому респонденту довелося змінити сферу зайнятості після переселення. Крім того, кожен другий працюючий після переселення займає нижчу посаду. Тільки 38 % опитаних згодні з тим, що вони зайняті на аналогічній посаді.

Безробітні внутрішньопереміщені особи зіштовхуються з багатьма труднощами і проблемами під час пошуку роботи. Серед найбільш популярних проблем є такі: низька заробітна плата на наявних робочих місцях; брак вакансій, які б відповідали рівню освіти і спеціальності тих, хто шукає роботу; дискримінація на ринку праці у зв’язку з небажанням роботодавців приймати на роботу таких осіб; брак професійних навичок та відповідного досвіду роботи; відсутність досвіду і навичок пошуку роботи. Зважаючи на те, що багато внутрішньопереміщених осіб мають високі професійні навички, специфічні для певного підприємства чи регіону, а також те, що багато осіб не працювали до переселення, питанню забезпечення їх професійними навичками, актуальними на новому місці проживання, має бути приділена належна увага у програмах стабільного забезпечення засобами існування та активної політики на ринку праці (рис. 2).

Щодо України, серед основних проблем працевлаштування внутрішньопереміщених осіб роботодавці назвали скрутну економічну ситуацію: скорочення виробництва; відсутність потреби у нових працівниках; неможливість виплачувати заробітну плату у повному обсязі навіть тим, хто вже працює; невпевненість у тому, наскільки довго вони затримаються на новому місці проживання.

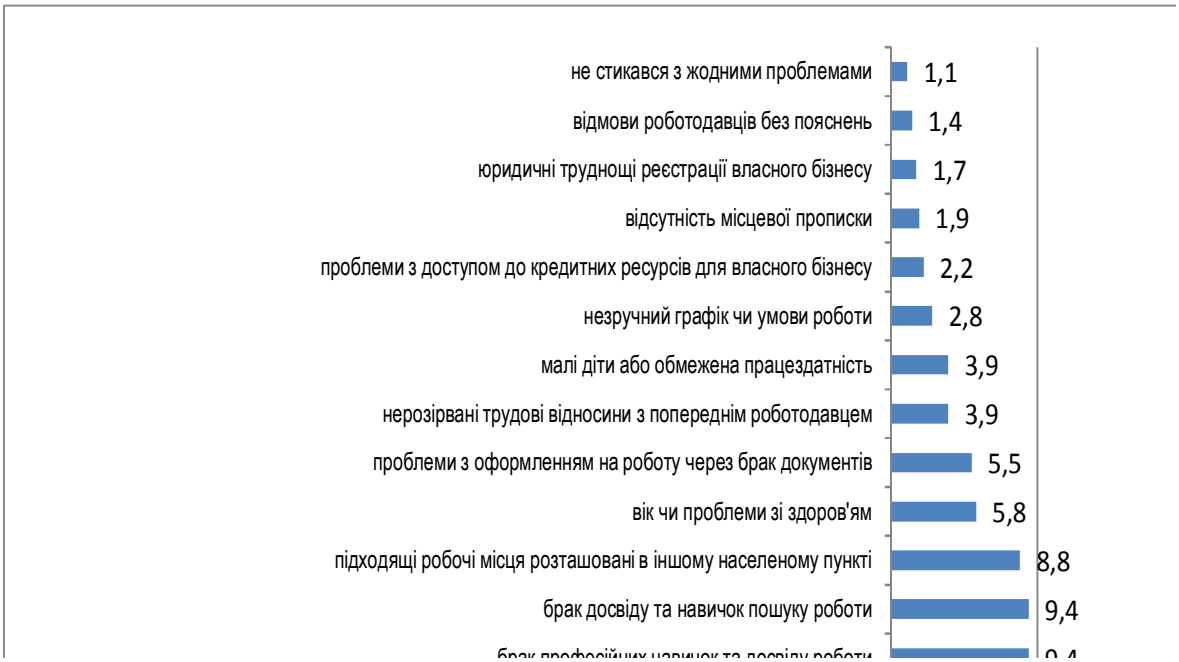

Рис. 2. **Труднощі для внутрішньопереміщених осіб (ВПО) під час пошуку роботи**, %.

Джерело: [9, с. 30].

Корисним є досвід Швеції у питаннях зайнятості та інтеграції біженців. Після оформлення статусу проживання Державна служба зайнятості залучає їх до програми інтеграції через зайнятість. Програма передбачає індивідуальний підхід до кожного біженця через оцінку не тільки формальних кваліфікаційних характеристик, а й історії його зайнятості, особистісних якостей та іншого важливого для працевлаштування досвіду. Враховуються очікування та бажання самого біженця, тим самим він також несе відповідальність за пошук потрібного місця роботи. Роботодавцям надаються субсидії за стажування та навчання біженців. Програма не обмежена ні строками, ні фінансово. Тож продовження підтримки після отримання робочого місця забезпечує сталу зайнятість [10].

Вважаємо за потрібне посилити роботу інформаційної системи ринку праці; популяризацію державної служби зайнятості; покращити методи кваліфікації безробітних за освітніми та кваліфікаційними даними для підбору вакансій; забезпечити можливостями профільного навчання та стажування; забезпечити громадськими та тимчасовими роботами.

Соціальні наслідки молодіжного безробіття різноманітні. Збільшення чисельності молоді, викинутої на ринок праці, її незадоволеність відсутністю перспектив працевлаштування істотно впливають на зміну психології в поведінці молодих людей, загострює взаємовідносини в молодіжному середовищі. Наростає поляризація позиції у ставленні до проведених реформ. Нестабільність в соціально-трудовій сфері все більше породжує невпевненість у завтрашньому дні, спонукає до пошуку застосування своїх можливостей в тіньовій економіці. Боротьба, що в країні майнова стратифікація викликає у молоді сумніви в соціальній справедливості, що призводить до агресивності, протесту проти умов і сил, які призвели до безробіття.

Отже, освітні установи, від шкіл до вузів, спільно з іншими соціальними інститутами мають готувати молодь до роботи і життя в нових умовах і розвивати, поряд зі спеціальними професійними знаннями і вміннями, основні соціально-професійні навички, формувати цінності праці та трудової мотивації, готовність до праці, ініціативну поведінку на ринку праці, планування і реалізацію професійної кар'єри та ін.

Висновки. Отже, сучасний ринок праці характеризується наступними негативними тенденціями, а саме: зниженням рівня зайнятості, особливо молоді, зростанням кількості безробітних, професійно-кваліфікаційним дисбалансом та неоднорідністю кон'юнктури на ринку праці, постійно зростаючою кількістю переселенців та учасників АТО, складнощами у їх працевлаштуванні відповідно до досвіду роботи чи освіти.

На нашу думку, підхід до вирішення питання працевлаштування учасників АТО має бути комплексним. Існує потреба масового підключення соціальних служб та створення інституту соціальної реабілітації. Учасників бойових дій необхідно забезпечити повноцінною соціальною, психологічною та профорієнтаційною підтримкою. Робота Служби зайнятості має бути організована таким чином, щоб військовий іще до демобілізації мав розуміння того, що у нього є робоче місце.

Необхідне поєднання зусиль служб зайнятості, закладів освіти та роботодавців. Потрібно зацікавити матеріально роботодавців у створенні навчальних центрів для молодих фахівців для набуття ними не лише теоретичних знань, а й практичних навиків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кашуба Я. Сучасні виклики ринку праці України та діяльність державної служби зайнятості / Я. Кашуба // Міграція. – 2015. – С. 2.

2. Лісогор Л. С. Європейський досвід прогнозування потреби у робочій силі в контексті формування інноваційних перспектив трансформації зайнятості в Україні / Л. С. Лісогор // Ринок праці та зайнятість населення. – 2016. – № 1. – С. 17–20.

3. Закон України «Про соціальне становлення та розвиток молоді в Україні» від 5 лютого 1993 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 16.

4. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=350805

5. Надання послуг службою зайнятості внутрішньо переміщеним особам за період з 1 березня 2014 року по 29 лютого 2016 року / Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=351058.

6. Закон України № 1436-VIII «Про внесення зміни до статті 14 Закону України «Про зайнятість населення» щодо додаткових гарантій у сприянні працевлаштуванню учасників бойових дій, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1436-19.

7. Кравченко С. Учасників АТО забезпечать роботою / С. Кравченко // Дело. – 2016. – 17 серп. С.1.

8. Соціально-економічне становище вимушенопереміщених осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.czvl.org.ua/blog/wp-content/uploads/2016/05/CZVL_research.pdf.

9. Оцінка потреб та можливостей зайнятості внутрішньо переміщених осіб в Україні: узагальнення результатів дослідження та рекомендації / Міжнародна організація праці. Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. – Будапешт, МОП, 2016. – 75 с.

10. Peromingo M. Work and refugee integration in Sweden / M. Peromingo // Forced Migration Review. – 2014. – Vol. 48. – P. 76–77.

REFERENCES

1. Kashuba Ja. Suchasni vyklyky rynku praci Ukrai'ny ta dijal'nist' derzhavnoi' sluzhby zajnjatosti / Ja. Kashuba // Migracija. – 2015. – S. 2.

2. Lisogor L. S. Jevropejs'kyj dosvid prognozuvannja potreby u robochij syli v konteksti formuvannja innovacijnyh perspektyv transformacii' zajnjatosti v Ukrai'ni / L. S. Lisogor // Rynok praci ta zajnjatist' naselennja. – 2016. – № 1. – S. 17–20.

3. Zakon Ukrai'ny «Pro social'ne stanovlennja ta rozvytok molodi v Ukrai'ni» vid 5 ljutogo 1993 roku // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny (VVR), 1993, № 16.

4. Oficijnyj sajt Derzhavnoi' sluzhby zajnjatosti Ukrai'ny [Elektronnyj resurs]. Rezhym dostupu: http://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=350805

5. Nadannja poslug sluzhboju zajnjatosti vnutrishn'o peremishhenym osobam za period z 1 bereznja 2014 roku po 29 ljutogo 2016 roku / Analitychna zapyska [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.dcz.gov.ua/ statdatacatalog/document?id=351058.

6. Zakon Ukrai'ny № 1436-VIII «Pro vnesennja zminy do statti 14 Zakonu Ukrai'ny «Pro zajnjatist' naselennja» shhodo dodatkovyh garantij u spryjanni pracevlashtuvannju uchasnykiv bojovyh dij, jaki braly bezposerednju uchast' v antyterorystychnij operacii', zabezpechenni i'i' provedennja» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1436-19.

7. Kravchenko S. Uchasnykiv ATO zabezpechat' robotoju / S. Kravchenko // Delo. – 2016. – 17 serp. S.1.

8. Social'no-ekonomichne stanovyshhe vymushenoperemishhenyh osib [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.czvl.org.ua/blog/wp-content/uploads/2016/05/CZVL_research.pdf.

9. Ocinka potreb ta mozhlyvostej zajnjatosti vnutrishn'o peremishhenyh osib v Ukrai'ni: uzagal'nennja rezul'tativ doslidzhennja ta rekomendacii' / Mizhnarodna organizacija praci. Grupa tehnichnoi' pidtrymky z pytan' gidnoi' praci ta Bjuro MOP dlja krai'n Central'noi' ta Shidnoi' Jevropy. – Budapesht, MOP, 2016. – 75 s.

10. Peromingo M. Work and refugee integration in Sweden / M. Peromingo // Forced Migration Review. – 2014. – Vol. 48. – P. 76–77.

Влияние современных тенденций рынка труда на занятость молодежи в Украине

В.И. Кармазин

Проведен анализ влияния современных геополитических событий в Украине на занятость в целом и ее молодежную составляющую. Проанализировано современное состояние рынка труда, выделено особую категорию

лиц, которая появилась недавно – переселенцы из зоны проведения АТО и участники АТО. Рассмотрен опыт Швеции по вопросам занятости и интеграции беженцев. Предложено персонифицировать работу Госслужбы занятости с участниками АТО, задействуя военкоматы, наладить связь этих институтов для сбора информации о сроках освобождения участников АТО и их профессии еще до мобилизации.

Ключевые слова: занятость молодежи, рынок труда, служба занятости, уровень занятости, трудоустройство, переселенцы, участники АТО.

The influence of current labor market trends on youth employment in Ukraine

V. Karmazin

The labor market in Ukraine is directly dependent on the political events taking place in the east. Total population employment and first of all youth is influenced by economical resection and geopolitical implications.

There is a notice in general decline in demand for labor, destruction of industrial cooperation, inflation, limitation of markets, massive migration of employees. Critical is the situation in the east, where armed conflict continues. Migration continues from the conflict zone, migrants are losing housing and jobs.

On the way to labor market effective coordination of supply and demand are such obstacles as: the presence of large-scale informal economy, a weak correlation between labor market and education system, ineffective reformation of education and professional education and training, weak incentives for employers to participate in the development training plans and programs.

The article aims to analyze the current state of the labor market, to define main factors affecting the level of employment, identify problems and propose solutions.

Low rates of youth employment are influenced by general state of the labor market in Ukraine and few specific factors. These are mainly low wages, high expectations of the young people; lack of progress perspectives; inability to apply knowledge because of the absence of connection between universities and the labor market; limited government programs.

According to the State Statistics Service of Ukraine labor market situation remains tense and shows declining employment and rising unemployment.

Another feature of the modern labor market is growing number of immigrants who left their previous jobs due to political and military conflict in the south and east. According to the Employment Service by the end of February 2016 – since beginning of the occupation of the ARC and counterterrorist operation 66.0 thousand people appealed for help in employment to employment centers, mostly residents of the Crimea, Donetsk and Lugansk regions (compared to 43.9 thousand people who were registered as of 13/03/2015). Severes the situation and that the people of the mentioned categories are not always possible to hire to work in areas of the economy where they have had experience.

Recently the Law of Ukraine № 1436-VIII “On amendments to the article 14 of the Law of Ukraine “On employment” acquiring additional help in promoting the employment of those who took part in anti-terrorist operations, ensuring its implementation”. This includes full compensation of the single social contribution to the employer and a fixed a quota of 5% in companies, institutions and organizations employing over 20 staff for this category of unemployed.

Among the main problems of employment refuges, employers named the difficult economical situation, the reduction of production; absence of need for new workers; inability to pay wages in full, even to current employees; uncertainty in how long they will be retained in the new place of residence.

Approach to the issue of employment of participants ATO should be comprehensive. There is a need in connection between mass social services and the institution of social rehabilitation. Combatants should ensure full social, psychological and vocational guidance support. Employment services should be organized so that the soldier had already understood that he had a job before military demobilization.

There is a need in joining efforts of employment services, educational institutions and employers. Financially encourage employers to create training centers for young professionals to acquire not only theoretical knowledge but also practical skills.

Keywords: youth employment, labor market, employment service, employment rate, immigrants, members of ATO.

Надійшла 5.09.2016 р.